

Latvijas Zinātņu akadēmija

LUDVIGA UN MĀRA JANSONU VĀRDBALVA 2023

PHD INGA PUDŽA

LZA Ludviga un Māra Jansonu balva fizikā 2023. gadā piešķirta Ph.D. **Ingai Pudžai** (LU Cietvielu fizikas institūts) par darbu "Lokālās struktūras ietekme uz vara molibdāta un tā cieta šķīdumu termohromajām īpašībām" LZA īstenā locekļa Alekseja Kuzmina vadībā.

"Skolas laikā man padevās visi mācību priekšmeti, bet īpaši patika eksaktās zinātnes. Izvēlējos izaicināt sevi un studēt fiziku Latvijas Universitātē (LU). Visi studiju gadi līdz pat doktora grāda iegūšanai bija saistoši un sagādāja lielu gandarījumu. Studiju laikā saņēmu Vītola fonda stipendiju, LU Fonda administrētās Alfreda Raistera piemiņas un "Mikrotīkls" stipendijas, bet 2021. gadā kļuva par prestižās L'ORÉAL Baltic balvas "Sievietēm zinātnē" stipendiāti.

Jau otrajā studiju gadā sāku darboties LU Cietvielu fizikas institūta EXAFS spektroskopijas laboratorijā. Uzskatu, ka tā bija liela veiksmē spert pirmos soļus zinātnē šajā laboratorijā izcilu zinātnieku vadībā. Mana darba neatņemama daļa ir rentgenabsorbcijas eksperimenti sinhrotronā starojuma centros visā Eiropā, piemēram, PETRA III (Vācijā), SOLEIL (Francijā), MAX IV (Zviedrijā), kas nodrošina augstas intensitātes rentgenstarojumu un dod mums iespēju pētīt materiālu struktūru atomārā līmenī. Pēc vairāku diennakšu eksperimentiem ārzemēs vairāki mēneši tiek pavadīti, apstrādājot un analizējot iegūtos datus. Daudz laika jāvelta, modelējot pētāmo materiālu struktūru. Tie pārsvarā ir fundamentāli pētījumi, kas ir vērtīgi, lai izprastu materiālu īpašības un izvērtētu to potenciālu praktiskiem pielietojumiem. Laboratorijā izmantotās eksperimentālās un teorētiskās pētījumu metodes ļauj būt konkurētspējīgiem starptautiskā līmenī.

Darbs zinātnē ir daudzveidīgs un aizraujošs. Tas neaprobežojas ar vienu laboratoriju vai institūtu. Zinātne ir bagāta ar dažādiem izaicinājumiem, kuru pārvarēšana sniedz lielu gandarījumu, tomēr jāapbruņojas ar pacietību. Prieku un motivāciju turpināt iesākto sniedz jaunatklājumi un katrs labi paveiktais darbs."

Latvijas Zinātņu akadēmija Ludviga Jansona un viņa dēla Māra Jansona vārdā nosaukto vārdbalvu izveidoja 1998. gadā, piešķirot to jaunajiem zinātniekiem par darbu fizikas nozarē. Ludvigs Jansons (1909-1958) bija latviešu fiziķis. Vadījis Latvijas Universitātes Fizikas un matemātikas fakultāti, Eksperimentālās fizikas katedru, bijis Latvijas Zinātņu akadēmijas Fizikas un matemātikas institūta direktora vietnieks. Viņa dēls Māris Jansons (1936-1997) bija latviešu fiziķis un Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķis. Viņš ir vadījis Latvijas Universitātes Fizikas un Matemātikas fakultātē Spektroskopijas nodaļu, Eksperimentālās fizikas katedru un Latvijas Universitātes Atomfizikas un spektroskopijas institūtu.